

224

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

z dnia 15 kwietnia 1994 r.

w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania przez przedsiębiorstwo maklerskie transakcji i rozliczeń, zasad prowadzenia ewidencji tych transakcji oraz trybu postępowania w przypadku zabezpieczenia wierzytelności na papierach wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu.

Na podstawie art. 32 § 1 ustawy z dnia 22 marca 1991 r. — Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz. U. z 1994 r. Nr 58, poz. 239) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie określa szczegółowy sposób prowadzenia przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie transakcji i rozliczeń oraz zasady prowadzenia ewidencji tych transakcji w przypadku, gdy podmiot ten zobowiązuje się do:

- 1) prowadzenia rozliczeń klienta z tytułu posiadania papierów wartościowych oraz nabycia lub zbycia praw z tych papierów,
- 2) pośrednictwa w nabyciu praw z papierów wartościowych przy wprowadzaniu papierów wartościowych do publicznego obrotu,
- 3) zakupu lub sprzedaży praw z papierów wartościowych we własnym imieniu, lecz na rachunek klienta,
- 4) zakupu lub sprzedaży praw z papierów wartościowych we własnym imieniu i na własny rachunek,
- 5) wykonywania zadań specjalisty na podstawie umowy zawartej z emitentem,
- 6) zarządzania cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie,
- 7) pośrednictwa w nabyciu znacznego pakietu akcji,
- 8) pośrednictwa w dokonaniu zapisu na sprzedaż lub zamianę akcji,
- 9) pośrednictwa w zawieraniu umów prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych pomiędzy klientami a podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa maklerskie.

§ 2. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie otwiera i prowadzi rachunek papierów wartościowych oraz rachunek pieniężny klienta na podstawie umowy oraz regulaminu prowadzenia tych rachunków, stanowiącego jej integralną część i wydanego klientowi przy zawieraniu umowy.

2. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie może odstąpić od wymogu otwarcia rachunku papierów wartościowych, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem że klientem jest podmiot będący uczestnikiem bezpośrednim Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych.

3. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, biorący udział w oferowaniu papierów wartościowych, nie może odmówić otwarcia rachunków, o których mowa w ust. 1, klientom, którzy nabyli papiery w tej ofercie.

4. Przeniesienie praw z papierów wartościowych oraz środków pieniężnych z rachunków, o których mowa w ust. 1, z jednego podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie do drugiego nie może trwać łącznie dłużej niż 10 dni roboczych, przy czym każdy z tych podmiotów obowiązany jest dokonać czynności wymaganych dla przeniesienia rachunków w terminie 4 dni roboczych.

§ 3. 1. Regulamin, o którym mowa w § 2 ust. 1, powinien określać w szczególności:

- 1) warunki i tryb otwierania rachunków,
- 2) wysokość i tryb naliczania odsetek na rachunku pieniężnym,
- 3) wysokość, terminy i sposób wnoszenia opłaty za prowadzenie rachunków, o których mowa w § 2 ust. 1,
- 4) zasady sporządzania i przekazywania klientowi wyciągów z rachunku pieniężnego i rachunku papierów wartościowych,
- 5) terminy i warunki rozliczeń z tytułu zrealizowanych transakcji,
- 6) warunki składania dyspozycji przez telefon oraz sposób identyfikacji osoby składającej dyspozycję,
- 7) sposób postępowania w przypadku, o którym mowa w § 5 ust. 3,
- 8) tryb anulowania zleceń,
- 9) zasady postępowania z papierami wartościowymi obciążonymi ograniczonym prawem rzeczowym lub których zbywalność jest ograniczona,

- 10) warunki i tryb przenoszenia papierów wartościowych i środków pieniężnych na rachunki w innym podmiocie prowadzącym przedsiębiorstwo maklerskie,
- 11) warunki i tryb likwidacji rachunków,
- 12) wysokość i zasady naliczania prowizji,
- 13) warunki ustanawiania blokady na rachunku klienta,
- 14) warunki udzielania pełnomocnictw,
- 15) warunki zawierania umów, o których mowa w § 7,
- 16) warunki i tryb uczestnictwa w dodatkowej ofercie specjalisty skierowanej do członków giełdy (dogrywka),
- 17) warunki i tryb składania zleceń kupna i sprzedaży papierów wartościowych przez pracowników i współwłaścicieli podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, z zastrzeżeniem ust. 3,
- 18) sposób i termin załatwiania reklamacji składanych przez klientów,
- 19) tryb, terminy i warunki zmiany regulaminu oraz sposób informowania klientów o tych zmianach.

2. W przypadku zmiany regulaminu, o którym mowa w ust. 1, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie powinien poinformować klienta o treści zmiany regulaminu, przed jej wprowadzeniem w życie, w taki sposób, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia.

3. Warunki i tryb, o których mowa w ust. 1 pkt 17, powinien zawierać wyłącznie regulamin stanowiący integralną część umów zawartych przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie z klientami będącymi pracownikami lub właścicielami tego podmiotu.

§ 4. 1. Na żądanie klienta lub na zasadach określonych w regulaminie prowadzenia rachunków papierów wartościowych podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie wystawia świadectwo depozytowe.

2. Dla danego papieru wartościowego wystawia się odrębne świadectwo depozytowe. W przypadku utraty świadectwa, na żądanie klienta wystawia się duplikat świadectwa.

3. Potwierdzenie zgodności świadectwa depozytowe z rejestrem prowadzonym przy oferowaniu papierów wartościowych w publicznym obrocie oraz zarejestrowanie praw z papierów wartościowych na koncie danego podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, a także na rachunku papierów wartościowych klienta, powinno nastąpić w terminie 14 dni roboczych od dnia złożenia świadectwa depozytowego przez klienta lub świadectwa depozytowego i umowy przeniesienia praw z papierów wartościowych.

4. Podmiot biorący udział w oferowaniu papierów wartościowych w publicznym obrocie, do czasu, gdy papiery wartościowe nie znajdują się na rachunku klienta w wybranym podmiocie prowadzącym przedsiębiorstwo maklerskie, ma obowiązek na żądanie uprawnionego wystawić świadectwo depozytowe. Uprawnionym jest podmiot, który dokonał zapisu i przydzielono mu papiery wartościowe, a także podmiot, który nabył papiery wartościowe od podmiotu, który dokonał zapisu i przydzielono mu papiery wartościowe.

§ 5. 1. Przy składaniu zlecenia sprzedaży klient obowiązany jest posiadać na rachunku papierów wartościowych papiery wartościowe będące przedmiotem zlecenia.

2. Przy składaniu zlecenia kupna klient obowiązany jest, z zastrzeżeniem § 7, posiadać na rachunku pieniężnym środki w wysokości 100% wartości zlecenia oraz przewidzianej prowizji. Wartość zlecenia ustala się jako:

- 1) dla zlecenia bez limitu ceny — iloczyn liczby papierów wartościowych i ceny ich ostatniego notowania powiększonej o 10% lub o dopuszczalny maksymalny wzrost cen papierów wartościowych,
- 2) dla zlecenia z limitem ceny — iloczyn liczby papierów wartościowych i limitu ceny.

3. W przypadku stwierdzenia niedoboru papierów wartościowych lub środków pieniężnych, zgodnie z ust. 1 i 2, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie realizuje zlecenie do wysokości salda na rachunku pieniężnym lub na rachunku papierów wartościowych albo odstępuje od realizacji zlecenia. Przyjęty sposób postępowania określa regulamin, o którym mowa w § 3.

4. W przypadku gdy klient składa kilka zleceń kupna papierów wartościowych na daną sesję, obowiązany jest określić kolejność ich realizacji. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, po sprawdzeniu stanu środków na rachunku pieniężnym klienta, realizuje zlecenia do wysokości posiadanych środków pieniężnych, chyba że klient nie wyraził uprzednio zgody na taką realizację zleceń.

5. W przypadku gdy klient składa zlecenie na kilka sesji, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie sprawdza stan rachunku pieniężnego przed każdą sesją. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

§ 6. 1. Zapisów na rachunkach papierów wartościowych z tytułu realizacji transakcji giełdowych dokonuje się na podstawie dowodów ewidencyjnych, których wzory zatwierdza podmiot prowadzący Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych.

2. Zapisów na rachunku środków pieniężnych dokonuje się na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 7. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie może zawrzeć z klientem umowę dotyczącą odraczania zapłaty z tytułu zawieranych transakcji, na okres nie dłuższy jednak niż do określonego regulaminem giełdy dnia finansowego rozliczenia sesji, na której transakcja została zawarta, między członkami giełdy, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, musi zawierać postanowienia zabezpieczające w sposób dostateczny interesy podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie w przypadku niewywiązania się klienta z przyjętych zobowiązań oraz postanowienie, że w przypadku jednorazowego niedotrzymania przez klienta warunków umowy dotyczących terminu zapłaty podmiot odstąpi od umowy i przez okres najbliższego roku nie będzie zawarta nowa umowa zawierająca taki tryb zapłaty.

3. Przy składaniu zlecenia na warunkach określonych w ust. 1 klient obowiązany jest posiadać na rachunku pieniężnym środki w wysokości co najmniej 30% wartości zlecenia. Warunek ten dotyczy wszystkich zleceń kupna klienta.

4. Do chwili udokumentowania pełnej zapłaty z tytułu zawartej transakcji kupna podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie nie może przyjąć zlecenia sprzedaży papierów nabytych na zasadach określonych w ust. 1—3. Jeżeli jednocześnie dokonano sprzedaży praw z papierów wartoś-

ciowych i nastąpi pokrycie różnicy między wartością zlecenia, niniejszego ustępu nie stosuje się.

§ 8. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie nie może wykorzystywać pieniędzy złożonych na rachunkach pieniężnych klientów w innym celu niż na realizację zleceń klientów oraz pokrycie opłat z tytułu prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych.

§ 9. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, dokonujący czynności, o których mowa w § 1 pkt 3, realizuje pisemne zlecenie klienta, które w szczególności powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko (firmę), adres (siedzibę) dającego zlecenie oraz numer rachunku klienta,
- 2) datę i czas wystawienia,
- 3) rodzaj, kod i liczbę papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji,
- 4) przedmiot zlecenia (kupno bądź sprzedaż papierów wartościowych),
- 5) określenie ceny,
- 6) oznaczenie terminu realizacji zlecenia.

2. Przedmiotem jednego zlecenia może być wyłącznie sprzedaż lub wyłącznie kupno określonego papieru wartościowego. Jedno zlecenie klienta może dotyczyć wyłącznie jednego rodzaju papieru wartościowego.

3. Zlecenia, o których mowa w ust. 1, powinny być przechowywane przez okres 5 lat.

§ 10. 1. Wydanie przez klienta dyspozycji przez telefon wymaga uprzedniego zawarcia odrębnej pisemnej umowy udzielającej maklerom danego podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie pełnomocnictwa do wystawiania zleceń.

2. Dyspozycje złożone telefonicznie utrwała się na magnetycznych lub optycznych nośnikach informacji. Nośniki te przechowywane są przez okres 5 lat.

3. Na podstawie dyspozycji, o której mowa w ust. 1, upoważniony przez klienta makler niezwłocznie wystawia zlecenie na zasadach określonych w § 9. Zlecenie powinno być niezwłocznie potwierdzone przez dyrektora biura maklerskiego lub osobę przez niego upoważnioną oraz przechowywane przez okres 5 lat.

§ 11. 1. Prowizję nalicza się od wartości zrealizowanego zlecenia, po otrzymaniu przez przedsiębiorstwo maklerskie dokumentu potwierdzającego zawarcie transakcji, o którym mowa w § 13 ust. 3, stwierdzającego realizację zlecenia klienta.

2. Po otrzymaniu dokumentu potwierdzającego zawarcie transakcji podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie dokonuje odpowiednich zapisów na rachunku papierów wartościowych i na rachunku pieniężnym klienta oraz, na życzenie klienta, niezwłocznie wysyła mu potwierdzenie zawarcia transakcji lub informację o niezawarciu transakcji wraz z podaniem przyczyny.

§ 12. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie zobowiązany jest do ustalenia, wdrożenia i przestrzegania pisemnych procedur uwzględniających charakter działalności przedsiębiorstwa, mających na celu zapobieżenie wykorzystywaniu przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie lub osoby z nim związane informacji, której

ujawnienie mogłoby naruszyć interes uczestników publicznego obrotu papierami wartościowymi.

2. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie:

- 1) obowiązany jest tak zorganizować miejsce przyjmowania zleceń klientów, aby uniemożliwić wgląd do dokumentów osobom nie upoważnionym,
- 2) obowiązany jest uniemożliwić dostęp do rachunków i zleceń klientów osobom zajmującym się czynnościami, o których mowa w § 1 pkt 4,
- 3) powinien zapewnić odpowiednie warunki przechowywania wszelkich dokumentów, w szczególności zabezpieczyć je przed dostępem osób nie upoważnionych.

§ 13. 1. Czynności, o których mowa w § 1 pkt 5, może wykonywać podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, posiadający zezwolenie na obrót papierami wartościowymi na własny rachunek.

2. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie w celu realizacji zleceń klientów zawiera transakcje z podmiotem, o którym mowa w ust. 1, dla każdego zlecenia osobno.

3. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, po zawarciu transakcji wystawia dokument potwierdzający zawarcie transakcji.

4. Kopia dokumentu potwierdzającego zawarcie transakcji, zaakceptowana przez zlecającego podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, przekazywana jest giełdzie w celu dokonania rozliczenia transakcji.

5. Dokument potwierdzający zawarcie transakcji powinien w szczególności określać:

- 1) numer własny,
- 2) datę i numer zlecenia,
- 3) datę zawarcia transakcji,
- 4) podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie (w tym jego kod w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych) sprzedający papiery wartościowe,
- 5) podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie kupujący papiery wartościowe,
- 6) papier wartościowy będący przedmiotem transakcji (w tym kod papieru wartościowego w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych),
- 7) liczbę papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji,
- 8) kurs, według którego transakcja została zawarta,
- 9) wartość transakcji obliczoną jako iloczyn liczby papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji i kursu, według którego transakcja została zawarta.

6. Dokumenty, o których mowa w ust. 3—5, należy przechowywać przez okres 5 lat, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 14. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, dokonujący czynności, o których mowa w § 1 pkt 7, nalicza prowizję od wartości nabytych akcji z chwilą otrzymania od wzywającego oświadczenia o nabyciu akcji przedstawionych do sprzedaży lub zamiany, wyszczególnionych w wykazie sporządzonym przez giełdę.

§ 15. 1. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 8, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie dokonuje

zapisu po sprawdzeniu, czy klient posiada akcje będące przedmiotem wezwania i czy zostały one zablokowane na jego rachunku.

2. Przy czynnościach, o których mowa w ust. 1, prowizja jest naliczana od ceny uzyskanej za akcje zgłoszone do sprzedaży bądź od wartości akcji nabytych w drodze zamiany przez zgłaszającego się na wezwanie. Gdy nabyte akcje są notowane na giełdzie, wartość akcji nabytych w drodze zamiany ustala się według kursu z ostatniej sesji giełdowej; w innych przypadkach wartość akcji nabytych ustala się według wartości akcji zbytych.

3. Prowizja jest naliczana z chwilą otrzymania od podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, reprezentującego wzywającego, zawiadomienia o nabyciu akcji zgłoszonych do sprzedaży lub zamiany.

§ 16. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, dokonujący czynności, o których mowa w § 1 pkt 9, nie prowadzi rachunków, o których mowa w § 2 ust. 1.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, może wyłącznie:

- 1) przyjmować zlecenia klientów i przekazywać je do podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa maklerskie, nie będących podmiotami, o których mowa w ust. 1,
- 2) powiadamiać klientów o zawarciu transakcji lub o jej niezawarciu,
- 3) informować klientów o stanie na ich rachunku pieniężnym i rachunku papierów wartościowych.

§ 17. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie powinien ewidencjonować wszelkie transakcje zawierane w obrocie papierami wartościowymi.

2. W celu ewidencji transakcji podmiot, o którym mowa w ust. 1, sporządza w szczególności następujące dokumenty:

- 1) zestawienie zawartych transakcji z każdej sesji giełdowej, z wyszczególnieniem, czy transakcja była zawarta:
  - a) na rachunek klienta,
  - b) na rachunek własny,
  - c) w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w § 1 pkt 5,
- 2) dzienne zestawienie zleceń przyjętych od klientów, z wyjątkiem zleceń, o których mowa w pkt 3,
- 3) wykaz innych transakcji zawieranych w obrocie papierami wartościowymi,
- 4) kopie dokumentów potwierdzających zawarcie transakcji.

3. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie obowiązany jest sporządzać zbiorcze zestawienie składanych na daną sesję giełdową zleceń klientów. Zestawienie podpisuje uprawniony pracownik. Zestawienie przechowywane jest przez okres 5 lat.

§ 18. Jeżeli posiadacz rachunku papierów wartościowych obciążony zastawem papiery wartościowe znajdujące się na jego rachunku, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, po przedstawieniu mu umowy zastawu, dokonuje przeniesienia papierów wartościowych na zablokowane konto na rachunku papierów wartościowych.

§ 19. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, prowadzący rachunek papierów wartościowych, na

którym zarejestrowane zostały papiery wartościowe obciążone zastawem, wystawia imienne świadectwo depozytowe dla zastawcy, które powinno zawierać informację o obciążeniu papierów wartościowych i wysokości wierzytelności zabezpieczonej zastawem.

2. Pożytki papierów wartościowych obciążonych zastawem, w szczególności takie, jak dywidendy lub odsetki, które przekazywane są podmiotowi prowadzącemu przedsiębiorstwo maklerskie, prowadzącemu rachunek, na którym znajdują się papiery wartościowe obciążone zastawem — w braku odmiennych postanowień umowy zastawu — wypłacane są przez ten podmiot zastawnikowi w sposób przez niego określony. W zakresie obowiązku zastawnika określonego w art. 319 Kodeksu cywilnego podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie może, na mocy pełnomocnictwa udzielonego przez zastawnika, dokonać rozliczenia wobec zastawcy z pobranych pożytków.

3. W przypadku gdy dłużnik z papierów wartościowych obciążonych zastawem przekazuje podmiotowi prowadzącemu przedsiębiorstwo maklerskie, o którym mowa w ust. 2, świadczenie pieniężne, do którego jest zobowiązany z papierów wartościowych obciążonych zastawem, podmiot ten blokuje otrzymane środki pieniężne na rachunku zastawcy. Środki pieniężne blokowane są do czasu wykonania uprawnień przysługujących zastawcy lub zastawnikowi. Środki pieniężne pochodzące ze spełnienia świadczenia przez dłużnika mogą być wypłacone wyłącznie do rąk zastawcy i zastawnika łącznie, lub na żądanie jednego z nich powinny zostać złożone do depozytu sądowego.

§ 20. 1. Jeżeli wierzytelność pieniężna zabezpieczona zastawem na papierach wartościowych jest wymagalna, na żądanie zastawnika podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, po uzyskaniu zgody Komisji Papierów Wartościowych i na warunkach przez nią określonych, dokonuje przeniesienia oznaczonej przez zastawcę liczby papierów wartościowych obciążonych zastawem na rachunek zastawnika.

2. Niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wygaśnięciu zastawu podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie dokonuje odpowiednich zapisów na rachunku papierów wartościowych zastawcy.

§ 21. 1. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie powinien prowadzić odrębny rejestr wszystkich zleceń składanych przez pracowników oraz współwłaścicieli tego podmiotu. W przypadku spółki akcyjnej prowadzącej przedsiębiorstwo maklerskie obowiązek ten dotyczy zleceń składanych przez akcjonariuszy będących właścicielami akcji tej spółki w ilości zapewniającej im ponad 5% głosów na walnym zgromadzeniu.

2. Podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie powinien prowadzić rejestr zleceń realizowanych w imieniu własnym i na rachunek własny.

§ 22. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 30 lipca 1991 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania przez przedsiębiorstwo maklerskie transakcji i rozliczeń oraz zasad prowadzenia ewidencji tych transakcji (Monitor Polski Nr 27, poz. 194 i z 1992 r. Nr 34, poz. 243).

§ 23. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Komisji Papierów Wartościowych: *L. A. Paga*